

Múzejné noviny

VYCHÁDZAJÚ PRI PRÍLEŽITOSTI MEDZINÁRODNÉHO DŇA MÚZEÍ

HUMENNÉ, MÁJ 2010

Možno sa dnes neraz spytujeme, v čom spočíva zmysel pamiatok. Aká je hodnota starých, zašlých vecí okolo nás, ktorou zdôvodňujeme potrebu ich ochrany a obnovy. Nachádzame význam pamiatok len v múzeách, alebo i všade tam, kde ich čas ešte milosrdne zachoval?

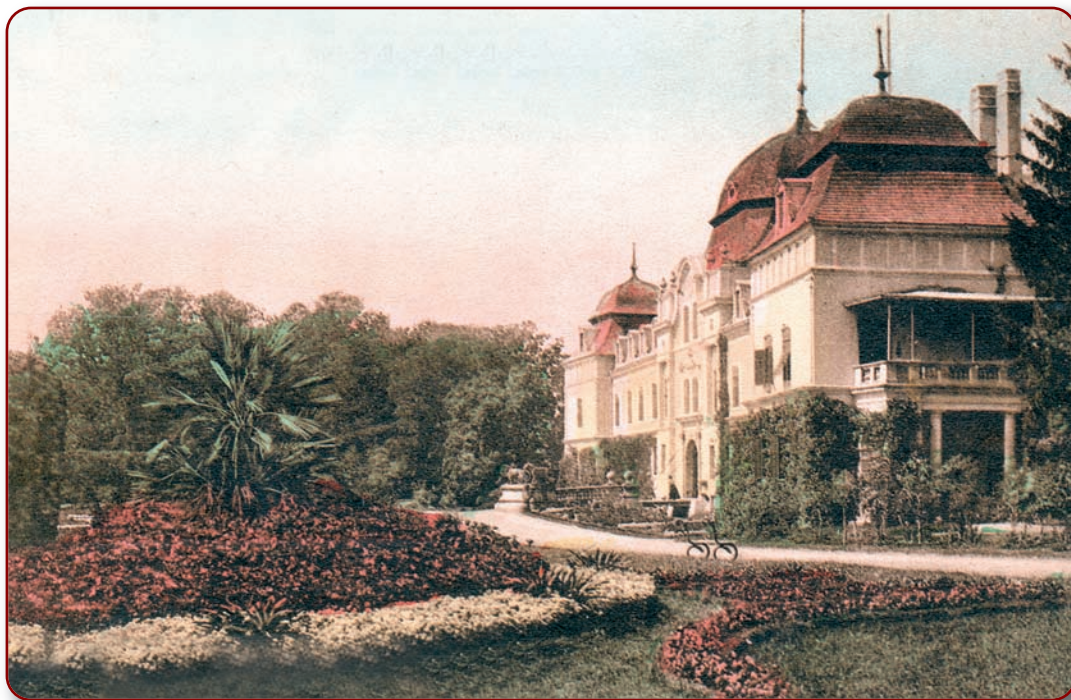
Pamiatky sú predmety s historickou pamäťou. Či už ide o umelecké diela alebo praktické výtvy, sú predovšetkým vzácnym a jedinečným historickým prameňom. Dokladujú úroveň ľudského umu, remeselnej tvorivosti, zaznamenávajú inakosť doby a dejinné pohyby.

Spomeňme si len, čo v každom človeku vyvolávajú zvláštne veci z detstva, predmety po rodičoch, starých rodičoch, vzácných ľuďoch i chvíľach. Majú príchut' domova – s prísľubom ľudskej blízkosti. Avšak ich pravá hodnota nespočíva v nostalgických spomienkach, ale vo výpovedi pre budúcnosť. Dieťa a veci dávneho pôvodu nás vtahujú do širších dejinných súvislostí a zároveň nám umožňujú aj iné pohľady na súčasnosť. Učia nás ako sa vyvarovať chýb z minulosti, vyrovnávať sa s omylmi, ponúkajú riešenia k úvahám...

Otvárajú možnosti k premýšľaniu – aké to bolo kedysi, aké je to teraz, že všetko by mohlo byť aj celkom inak, než sa to zdalo v istej chvíli nášho života.

Pamiatky vždy o niečom vypovedajú. Stáť pri tomto prameni poznania je pre človeka oslobodzujúce. Lebo história a jej poznanie sú zdrojom slobody. Slobody pre jednotlivca i pre národy. Lebo len slobodný jedinec sa dokáže plne rozvíjať, lebo len slobodný národ dokáže poskytnúť slobodu jednotlivcom. Starostlivosť o pamiatky preto nemôžeme chápať iba ako finančnú povinnosť. Je to poslanie, vzťah k miestu, kde žijeme, starostlivosť o jeho podobu a krásu, i schopnosť sa na starostlivosť o toto miesto aktívne podieľať.

Fedič
riaditeľ múzea

Kaštieľ a časť parku začiatkom 20. storočia

S úctou k historickému dedičstvu

Vihorlatské múzeum v Humennom vstupuje do svojej ďalšej múzejnej sezóny a na jej začiatku s vážnosťou môžeme konštatovať, že múzeum si zachováva svoje stabilné postavenie v hierarchii súčasných hodnôt. Uplynulý rok hodnotí Vihorlatské múzeum ako mimoriadne náročný. Okrem zložitej finalizácie rekonštrukcie interiérov renesančného kaštieľa sme sa sústredili na obnovu prezentačného potenciálu samotného múzea.

V priebehu roka bola ako hlavná úloha múzea uskutočnená reštaurácia umelecko-historickej expozície, ktorá svojou autenticitou a veľkosťou na ploche 968 m² patrí medzi najpôsobilivejšie, a to nielen na Slovensku, ale aj v európskom priestore. V oblasti upevňovania múzejnej pozície ako inštitúcie zachovávajúcej kontinuitu s minulosťou, sme sa s mimoriadne priaznivou odozvou verejnosti stretli pri otvorení novej expozície sakrálneho umenia s kaplnkou Panny Márie v priestoroch

múzea. V rámci obnovy výstavných priestorov a nových foriem komunikácie s verejnosťou múzeum pristúpilo k vybudovaniu novej prírodovednej expozície

pod názvom Živočišstvo Horného Zemplína. Rovnako bol aktualizovaný aj scenár expozície Z dejín Róma v Slovensku, ktorej projekt na jej inštaláciu podalo múzeum na Úrad vlády SR. V grantovej schéme Ministerstva kultúry SR múzeum uspelo s dvomi projektmi. Ide o projekt rekonštrukcie stiech na troch objektoch v areáli skanzenu a projekt reštaurovania ornamentálnej miestnosti v objekte renesančného kaštieľa. Z odpovedajúcu pozornosť upriami-

lo múzeum aj do oblasti tvorby programu alternatívneho využívania oľnočasových aktivít, a to pri príprave atraktívnych výstav ako aj tradičných podujatí.

V danom kontexte je potrebné kladne kvitovať profesionalitu a muzealitu v činnosti múzea, výrazný medzinárodný rozmer a mobilitu zbierok.

V súčasnosti sa múzeum upriamuje na predprojektovú fázu II. etapy rekonštrukcie kaštieľa zameranú najmä na kaštieľskú exteriéry. Zároveň pokračujeme v odbornej činnosti, v budovaní zbierkových fondov, v prezentačnej i edukačnej činnosti. Aj napriek klesajúcej počtu odborných pracovníkov a poddimenzovanému rozpočtu veríme, že sa nám vďaka zodpovednému prístupu všetkých zamestnancov múzea, podarí aj naďalej plniť plánované i neočakávané úlohy. Prirodzene, s podporou a záujmom verejnosti.

Mgr. Vasil Fedič

Výstavná činnosť Vihorlatského múzea – priestor pre všetkých

Prezentácia Vihorlatského múzea prostredníctvom výstav a sprievodných podujatí sa aj v uplynulej sezóne pridrižovala zámeru organizovať výstavy múzejného charakteru s dôrazom na autentický informačný doklad. S najväčšou odozvou u verejnosti sa stretli výstavy, ktoré boli buď myšlienkovu späté s regiónom alebo obsahovo čerpali z iných zaujímavých kultúr, ako aj výstavy prezentované netradičnou formou, obohatené sprievodnými podujatiami, často s medzinárodným rozmerom.

Z regionálneho prostredia čerpala výstava **Martin Remiáš - Z tvorby**. Prostredníctvom výtvarných diel s duchovnou tematikou sa návštevníkom predstavil výtvarník zo Sniny. Výstava obrazov pod názvom **Milan Mihaľko-Retrospektíva** bola spomienkou na známeho maliara, už zosnulého rodáka z neďalekého Brekova. Spomienkou na nedožitých deväťdesiat rokov autora, maliara a grafika, národného umelca Oresta Dubaya bola aj výstava obrazov **Orest Dubay - Výber z tvorby**. Galerijná sieň Vihorlatského múzea nesie od roku 1989 umelcovo meno. Sám autor daroval múzeu grafickú zbierku svojich diel.

Orest Dubay s autoportrétom

S nádychom exotiky až mystickosti predstavilo múzeum pod názvom **Dialógy** život mníšskych reholí na Slovensku a vo Francúzsku. Výstavu pripravilo Ľubovnianske múzeum

Stará Ľubovňa. Na základe partnerstva s izraelským veľvyslanectvom v Bratislave bola v múzeu sprístupnená výstava fotografií s biblickými motívmi **Od vzniku**, autorky Shai Ginott, ktorá nesie čestný titul prvej dámy fotografie prírody. Obsahovým zameraním, priestorovým spracovaním témy a nadčasovým apelom bola zaujímavou výstava **Chute a vône**. Výstava prostredníctvom kulinárskych zvykov a spôsobom stolovania oboznamovala so životom národnostných menšín na Slovensku s pripomienkou nadčasových hodnôt spolupatričnosti rodiny.

V závere roka múzeum vystavovalo obrazy v rámci 46. ročníka celoslovenskej súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby **Výtvarné spektrum**. Pod názvom **Tatry vo výtvarnom umení boli vystavené** obrazové diela významných autorov z polovice 20. storočia zapožičané Tatranskou galériou Poprad. S mimoriadnym ohlasom sa stretli predovšetkým interaktívne „dotykové“ výstavy.

Výstava **Oživená hlina** sa konala v hrčiarском objekte skanzenu a predstavila tvorbu keramikára Jána Kolbasu. Najúspešnejšou interaktívnou výstavou bola v minulom roku **Karpatská kraslica**. Hlavným poslaním výstavy je dodať novú formu a obsah tradícii zdobenia veľkonočných kraslíc v záujme jej zachovania a rozvoja. Na 18. ročníku tejto medzinárodnej výstavy v roku 2010 múzeum zaznamenalo 1770 návštevníkov, ktorí obdivovali viac ako tisíc kraslíc.

Mgr. Vasil Fedič

Výstava divadelných marionet a hračiek PINOCCHIO A JEHO KAMARÁTI

V letných mesiacoch ponúka Vihorlatské múzeum zaujímavú výstavu, ktorá pochádza zo zbierkového fondu SNM – Múzea bábkarských kultúr a hračiek –hrad Modrý Kameň. Ide o prezentáciu historického vývoja divadelných bábok – marionet a detských hračiek z obdobia 20. storočia. Jednotlivé exponáty dokumentujú vývoj a súčasnosť tradičného slovenského bábkarstva a prezentujú súčasné diela piatich profesionálnych bábkových divadiel na Slovensku – Bábkového divadla Žilina, BD Košice, Starého divadla Nitra, Bratislav-

POZVÁNKA

ského bábkového divadla a Bábkového divadla na Rázcestí z B. Bystrice.

Pohľad na časť výstavy

Výstava slovenských marionet a bábkarských rekvizít je obohatená o tzv. spodobé bábkky Wayang z Indonézie. Vystavované hračky z obdobia 20. storočia sú retrospektívou do detského sveta ľudových hračiek, hračiek mestského prostredia z 1. polovice 20. storočia ako aj priemyselne vyrobených hračiek 50– 80 rokov minulého storočia. Súčasťou výstavy je aj skupina nadčasových hračiek z dreva a plechových retrohračiek z produkcie českého výrobcu KOVAP. Výstava obsahuje 242 exponátov.

Mgr. Vasil Fedič

Numizmatická výstava

Príležitostná tlač bankovky, 30. výročie numizmatického krúžku v Humennom (vydala pobočka Polskej numizmatickej spoločnosti v Sanoku)

Vihorlatské múzeum v Humennom pripravilo pre záujemcov numizmatiky a širokú verejnosť výstavu numizmatických artefaktov a predmetov súvisiacich s numizmatikou. Výstava je zameraná na zbierku múzea a zapožičanej zbierky dlhoročného predsedu numizmatickej spoločnosti v Humennom pána Štefana Sciranku.

Vystavované predmety tvoria rôzne pozvánky, plagáty, zastúpená je bohatá numizmatická literatúra a informačné brožúry. Významným listinným dokumentom popri vystavovaných exponátoch je

pamätný list z medzinárodného sympózia Ikonografia peňazí v strednej a východnej Európe, ktoré sa uskutočnilo v roku 2008 práve v Humennom. Ďalšou cenou je text dohody o spolupráci medzi slovenskými a poľskými numizmatikmi. Ťažiskovou časťou výstavy je trojrozmerný materiál, ktorý predstavuje medailérska tvorba. Motívy stvárnené na malej ploche zachytávajú významné momenty v histórii numizmatickej spoločnosti, ak o aj významné osobnosti, ktoré sa zapísali do dejín Slovenska.

PhDr. Ivana Strakošová

PONUKA PRE ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Vihorlatské múzeum v Humennom poskytuje

- výstavu hračiek ZDARMA pri prehliadke všetkých múzejných expozícií pre 50 žiakov
- možnosť využitia kultúrnych poukazov

Prírodovedná expozícia

Živočíšstvo Horného Zemplína

Zo zbierok Vihorlatského múzea bola pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí inštalovaná expozícia Živočíšstvo Horného Zemplína, ktorá poukazuje na stav v okoliť prírody a tým nepriamo aj na stav nášho životného prostredia. Vystavené exponáty predstavujú zástupcov z rôznych spoločenstiev. Najteplejšie lesostepné polohy Sokola a Krivoštieňky reprezentujú napr. užovka stromová, modrivka zelená, nosorožík obyčajný. Prechodné polohy pahorkatín zastupuje okrem iného dudok chochlatý, lelek lesný, líška hrdzavá. Chladomilnejšie živočíchy vyšších horských polôh (Kremenec, Stužica, Vihorlat) predstavujú aj orešnica perlová, fúzač alpský, medveď hnedý. Osobitnú skupinu tvoria vodné a pri vode žijúce živočíchy (vydra riečna, v odnár potočný, rybárík riečny), ktoré pre svoj život potrebujú bezpodmienečne čistú vodu a málo narušené prírodné prostredie. Nielen v prírode však žijú živočíchy – tak ako o človek zbral prírode jej súčasť a použil ju pre svoju potrebu (mestá – beloritka domová, obce – lasto vička domová, polia – chrček poľný), tak zasa na druhej strane príroda vie využívať biotopy vytvorené človekom (budovy – netopier veľký, parky – lasica myšozravá, záhrady – hrdlička záhradná).

Prírodovedná expozícia Živočíšstvo Horného Zemplína má za cieľ v prvom rade povzbudiť prirodzený záujem našej mládeže o prírodu, aspoň trochu ju poučiť a nasmerovať k aktívnej ochrane prírodného a životného prostredia. Ing. Vladimír Thomka

Vojtech Adalbert Borecký

Vojtech Borecký sa narodil 14. novembra 1910 v Ublí, kde v rokoch 1916–1920 navštevoval ľudovú školu. Pod vedením otca, zapáleného pedagóga a intelektuála, získal svoje prvé maliarske skúsenosti a vrúcny vzťah k rodnému kraju. V roku 1925 sa rodina Boreckých presťahovala do Užhorodu. Tu Vojtech absolvoval Reálne gymnázium (1920–1927) a pokračoval v štúdiu na Učiteľskom ústave (1927–1931). Ako talentovaný kresliar navštevoval Vojtech školu umenia (1928–1932) pod vedením V. Erdelyiho, J. Bokšaya a E. Grabovského.

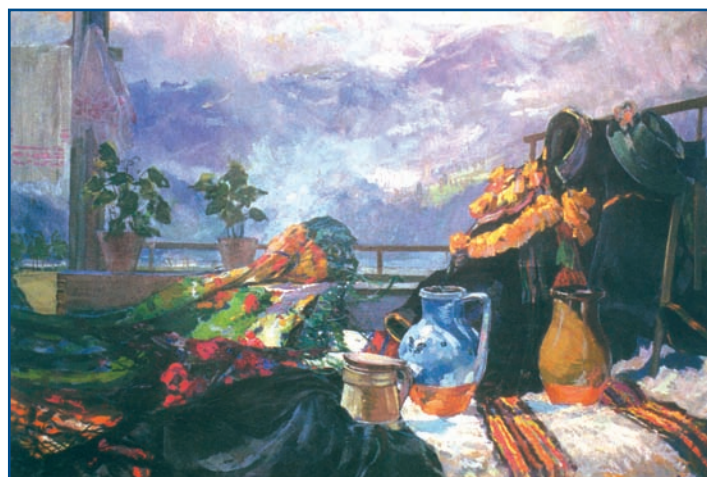
V roku 1931, ako začínajúci učiteľ, vstúpil do vznikajúceho Spolku výtvarných umelcov na Podkarpatskej Rusi. V rokoch 1934–1936 študoval Borecký na Vojenskom jazdeckom učilišti v Pardubiciach a v Prahe sa oboznamoval s výtvarným dianím a klasikmi českého výtvarného umenia. Do Užhorodu sa vrátil s predstavením študovať výtvarné umenie v Kyjeve. Veľmi maloval a výtvarne sa vzdelával, prázdniny trávil s ostatnými maliarmi v prostredí karpatských Polonín. Už počas štúdia sa mladý umelec stáva majstrom figurálnych kompozícií tematicky spätých s dedinským životom na vrchovine. Ako maliar sa Vojtech Borecký stáva známym umelcom s vlastným názorom a smerovaním. Vystavuje v Užhorode, Mo-

skve, Viedni, Rige, Bratislave, Prahe, Mukačeve.

Po druhej svetovej vojne sa rodina Boreckých sťahuje do Košíc, Vojtech však ostal na Ukrajine. Zanechal pedagogickú činnosť, plne sa venoval maľovaniu a v roku 1946 vstúpil do Zväzu sovietskych umelcov v Ukrajine. Ideologicky sa umelec nestotožnil so smerovaním socialistického realizmu. K vôli praktikám vládnuceho komunistického režimu päťdesiatych rokov opúšťa Borecký Ukrajinu, kde nemal možnosť vystavovať. V roku 1964 prichádza do Košíc a ešte v tom istom roku vstúpil do Zväzu slovenských výtvarných umelcov. Boreckého diela tohto obdobia sa ľudom páčili a dobre sa predávali, aj keď autor samostatne vystavoval v elmi zriedka. Na sklonku života tematicky obohatil svoje tvorbu zobrazovaním kvetov, akoby nostalgickou spomienkou na nútený odchod zo Zakarpatska.

Vojtech Adalbert Borecký zomrel 12. júna 1990 v Košiciach. Jeho obrazy sa nachádzajú v galériách a múzeách i súkromných zbierkach mnohých zberateľov u nás i v zahraničí. Pri príležitosti výročia nedožitých 90. rokov autora pripravuje Vihorlatské múzeum v spolupráci s Obecným úradom v Ublí spomienkovú výstavu, ktorá sa uskutoční v novembri 2010 v rodnej obci umelca v Ublí.

Mgr. Ivana Kopilová

V. Borecký - Pohľad z verandy

SAKRÁLNA EXPOZÍCIA MÚZEA A NOVÁ HISTÓRIA KAŠTIEĽSKEJ KAPLNKY

Vihorlatské múzeum sprístupnilo zrekonštruovanú kaštieľsku kaplnku v decembri 2009 ako súčasť novovznikajúcej sakrálnej expozície múzea. Realizácia projektu bola možná v relatívne krátkom čase hlavne preto, že interiér kaštieľa prechádzal komplexnou rekonštrukciou, v rámci ktorej bolo z prostriedkov Prešovského samosprávneho kraja preinvestovaných milión tridsať tisíc eur (31 miliónov korún). Vybudovanie sakrálnej expozície múzea bolo vzhľadom na práve prebiehajúcu rozsiahlu rekonštrukciu kaštieľa súčasťou tvorby naplánovaných nových expozícií.

Slávnostné otvorenie expozície. Zľava dekan rímskokatolíckej farnosti Všetkých svätých v Humennom Matej Babčák, predseda Prešovského samosprávneho kraja Peter Chudík, riaditeľ Vihorlatského múzea v Humennom Vasil Fedič.

Pri realizácii idey tejto etapy projektu konzultovalo múzeum problematiku s historikmi a teológmi (zvlášť cenné boli rady pána docenta Štefana Lenčisa z Teologickej fakulty v Košiciach). Spoločným postupom bolo rekonštruovať kaštieľsku kaplnku ako dominantnú súčasť sakrálnej expozície do pôvodnej podoby, čím vzniká možnosť vytvorenia komplexu minimálne stredo európskeho formátu. Táto predstava budúceho zamerania expozície nadobúdala konkrétny rys po zmapovaní možnosti vystavovať diela sakrálneho charakteru, ktoré sa nachádzajú v depozitoch našich partnerských múzeí a ktoré v rámci európskeho projektu mobility zbierok chceme predstaviť našim návštevníkom.

Z hľadiska plastického stvárnenia expozíčnej plochy predstavuje priestor pred sa-

Pohľad na časť novej expozície

motnou kaplnkou charakteru klasickej múzejnej sakrálnej expozície s možnosťou jeho rozširovania. Nástupný priestor do expozície slúži na prezentáciu krátkodobých výstav so sakrálnou tematikou. V budúcnosti využijeme obojstranné možnosti týchto priestorov na rôznorodé podujatia a vybudovanie dokumentačného centra zameraného na komplexný výskum dejín náboženstva v našom regió-

ne, čo múzeu ako fondovej pamät'ovej inštitúcii jednoznačne prislúcha.

V súčasnosti zahŕňa expozícia umelecké diela predovšetkým z 18. a 19. storočia. V kaplnke dominuje oltárny obraz – olej na dreve Posledná večera z roku 1770. Dielo dopĺňajú plastiky svätcov a drevená plastika Kristus – Resurrexit (Zmŕt' vchvstanie). Rímskokatolícky farský úrad v Humennom zapožičal múzeu na výstavne účely oltárne pokrývky, časti liturgického odevu – ornáty, ako aj „stolový“ kríž. Okrem zbierok Vihorlatského múzea v Humennom sú v expozícii prezentované zbierky Kráľovského múzea v Prešove (napr. Kristus na kríži, olej na plátne z rokov 1830 – 1845, sv. Katarína, olej na plátne, 1925–1938 a mnohé ďalšie), dielo pod názvom Krížová cesta (Via dolorosa) v obojstrannej forme 14 obrazov je majetkom Šarišského múzea v Bardejove a neznámy autor ju vytvoril v období rokov 1870 až 1890. Obraz nazvaný Čítajúce je dielom Jozefa Božetecha Klemensa z roku 1853 a pochádza zo zbierok Tatranskej galérie v Poprade. Súčasťou sakrálnej expozície sú aj drobné predmety, ktoré pri liturgii používa kňaz a koncelebranti (kadidelnica, cínový kalich, kropenica, oltárne zvončeky a ďalšie).

KAPLNKA V HUMENSKOM KAŠTIEĽI Z ROKU 1654

Kaplnka bola neodmysliteľnou súčasťou stavieb šľachtických sídiel od ranného stredoveku po 20. storočie. Prvá zmienka o kaplnke v humenskom kaštieľi pochádza zo súpisu z roku 1654. V dokumente je opísaný inventár kaplnky s oltárom a obrazom Blahoslavenej Panny Márie, na ktorom je nápis *Patrona Hungariae* (na snímke), dvomi obrusmi, dvomi drevenými svietnikmi, dvomi konvičkami a ôsmimi maľovanými stoličkami. Kaplnka bola zasvätená Panně Márii, patrónke Uhorska. Takého patronijnum nemal žiadny iný kostol na území Humenného.

Ďalšia zmienka o kaplnke je z roku 1797. Prístup do kaplnky bol predmetom súdneho sporu medzi sestrami, grófkami Csákyovou a Van der Nátovou. Začiatkom 19. storočia je kaplnka v kaštieľi, označovaná ako kaplnka sv. Kríža, používaná panstvom okrem iného aj ako pohrebná kaplnka Csákyovcov a Vandernátovcov. Dnešnú priestorovú podobu i nové situovanie v objekte kaštieľa nadobudla kaplnka počas prestavby kaštieľa v roku 1874, ktorú iniciovali poslední majitelia Andrásyovci.

Obraz Blahoslavenej Panny Márie s nápisom *Patrona Hungariae*

PhDr. Ivana Strakošová

Mgr. Vasil Fedič

Skvosty výtvarného umenia v zbierkach Vihorlatského múzea v Humennom

Súčasťou zbierkového fondu Vihorlatského múzea je aj obrazová zbierka vystavovaná v umelecko-historickej expozícii múzea. Ide predovšetkým o portréty šľachticov spätých s Humenským panstvom. Ich autormi sú nemenej známi umelci slávnych európskych maliarskych škôl. V rámci mobility európskych múzejných zbierok zapožičalo Vihorlatské múzeum dve obrazové diela (na snímkach) do Maďarska, kde boli vystavované v kráľovskom barokovom kaštieli v meste Gödöllő a v Maďarskej národnej galérii v Budapešti.

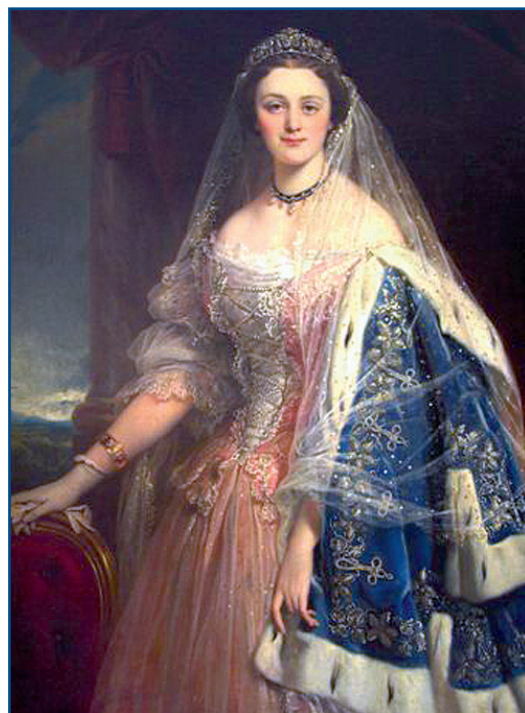
KAROL ANDRASSY

Reprezentatívny portrét Karola Andrássyho je dielom ranej maliarskej tvorby známeho maďarského portrétistu Jozefa Borsova. Dielo je signované a datované rokom 1841, zobrazuje Karola Andrássyho v stredných rokoch, v dobrom odev. Karol Andrássy (1792-1845) patril k významným šľachticom, na sklonku svojho života bol vyslancom na Uhorskú snemu. Obraz je stále súčasťou umelecko-historickej expozície múzea a je inštalovaný v dennom salóne pánskeho krídla kaštieľa.

KATINKA KENDEFFY

Tento oficiálny reprezentatívny portrét zobrazuje grófkú Katinku Kendeffy de Malom viz (1834-1896), ktorá pochádzala s významnej sedmohradskej rodiny. Manželkou Júliusa Andrássyho stala 9. júla 1856 v Paríži, kde v tom čase vzniká aj portrét so silným romantickým nábojom. Vznik diela je orientovaný do okruhu parížskej maľby autora Edouarda Dubuffe (1820-1883). Obraz je vynikajúci maliarsky kvalitou, jeho súverénne maliarske podanie a dokonale zvládnutie materiálnej štruktúry textílií a celkové poňatie obrazu, svedčia o rutinovom majstrovi, portrétistovi francúzskej školy. Obraz je stále súčasťou umelecko-historickej expozície.

Mgr. Ivana Kopilová

V zrekonštruovanej umelecko-historickej expozícii múzea

Umelecko-historická expozícia je situovaná v dobových priestoroch renesančného kaštieľa. Ponúka pohľad na bytovú kultúru šľachty od obdobia renesancie po 20. storočie. Na snímke rytierska sieň v takzvanom pánskom krídle kaštieľa, ktoré charakterizuje tmavé dubové obloženie stien. V sieni sa nachádza renesančný kovový trezor, v pozadí portrét Juraja Drugetha.

PONUKA PRE VEREJNOSŤ A INŠTITÚCIE

Vihorlatské múzeum v Humennom poskytuje expozičné priestory

- na fotografovanie mladomanželov
- na uskutočnenie podujatí a eventov

KONAL SA 5. ROČNÍK MEDZINÁRODNÉHO VÝTVARNÉHO PLENÉRA „INSITA“

Vihorlatské múzeum a jeho expozícia ľudovej architektúry a bytovania (SKANZEN) poskytuje možnosti voľnočasových aktivít rôznorodého zamerania. Od oficiálneho sprístupnenia expozície (1985) sa tu uskutočnilo nespočetné množstvo kultúrnych podujatí so zameraním na nevyčerpatelnú studnicu ľudovej kultúry s prezentáciou tradičných ľudových remesiel.

Pred piatimi rokmi sa zrodila myšlienka vytvorenia „Galérie insitnej tvorby“ v areáli skanzenu.

Úsilím organizátorov v Vihorlatské múzeum, Vihorlatské osvetové stredisko v Humennom a mesto Humenné) bolo obohatenie expozície v prírode a ďalšia kultúrna dimenzia, ktorou je prezentácia výsledkov z tvorivých pobytov autorov aj medzinárodného zastúpenia.

Insitný umelec István Kiss z Maďarska

Účastníci INSITY 2007

V priebehu uplynulých piatich ročníkov Medzinárodného výtvarného plenéra „INSITA“ svojou tvorivou prítomnosťou sa tu vystriedalo 68 autorov domácich a zo zahraničia (Taliano, Francúzsko, Poľsko, Maďarsko, Ukrajina). Vďaka tejto myšlienke a spolupráci organizátorov, do zbierok múzea pribudlo 122 kusov v zbierkových predmetoch (drevená plastika, olejomalba, sklomalba, kamenná plastika, drobná priestorová plastika, keramika). Takmer 60 kusov výtvarných prác múzeum vystavovalo v Tatranskej galérii v Poprade. Doterajšie ročníky tejto medzinárodnej prezentácie sú obohatené vý-

stavami jednotlivých autorov a sprevádzané podporujúcimi podujatiami.

Ján Lukáč

Poslankyňa NR SR J. Valová so Zbigniewom Bednarczykom z Poľska

Barokový ikonostas v drevenom kostolíku sv. Michala Archaniela

PROJEKT BER KULTÚRU - NIE DROGY!

Vihorlatské múzeum v spolupráci s Regionálnym združením Právo na lepší život so sídlom v Humennom sa podieľalo na uskutočnení dlhodobého projektu „Ber kultúru – nie drogy!“ Projekt bol zameraný na mládež a zaoberal sa problematikou prevencie drogových závislostí. Hlavným cieľom projektu, pri realizácii ktorého sme využili ali poznatky znalcov z oblasti protidrovej problematiky, bolo hľadanie alternatívnych aktivít pre mládež, ktoré majú svoje východiska v kultúre. Projekt sa konal pod záštitou poslankyne NR SR Jany Valovej.

V priebehu celého projektu sme preverovali myšlienku, že kultúrne hodnoty môžu dať životu zmysel, dokážu pomáhať

pochopiť minulosť a dávajú nádej do budúcnosti s dôrazom na vlastnú tvorbu mladých ľudí. V týchto intenciách sme pripravili propozície výtvarnej a literárnej súťaže Ber kultúru - nie drogy!, ktoré sme rozposlali na všetky základné a stredné školy v mestách Humenné, Snina a Medzilaborce. Z doručených prác odborné komisie vybrali najhodnotnejšie výtvarné a literárne práce, ktoré boli prezentované a ocenené na výstave v múzeu. Súčasťou sprievodných podujatí boli tematicky zamerané hodiny, hry a besedy, prostredníctvom ktorých sa žiaci a študenti oboznamovali s možnosťami ako prežívať voľný čas s kultúrou a umením.

Mgr. Vasil Fedič

DRUHÁ ETAPA REKONŠTRUKCIE RENESANČNÉHO KAŠTIEĽA V HUMENNOM

Dnešná podoba budovy humenského kaštieľa z konca 16. a začiatku 17. storočia je výsledkom niekoľkonásobných prestavieb a rekonštrukcií vyplývajúcich z historického a funkčného vývoja samotnej stavby a spoločnosti. Jednotlivé stavebné konštrukcie a prvky sú dnes narušené vplyvom zatekania zrážkovej vody z poškodených strešných žlabov a vzlianjúcej vlhkosti z príľahlého terénu po celom obvode kaštieľa. Zvýšený rozsah poškodení sa prejavuje na severnej a východnej strane, a to vplyvom statických narušení (neustále sadanie objektu, prestavby v minulosti), po veternostných podmienok, nedodržania technologických postupov pri poslednej oprave kaštieľa, ako aj samotného veku jednotlivých konštrukcií.

V súvislosti s progresom poškodzovania exteriérov informovalo múzeum o stave kaštieľa predsedu a poslancov Prešovského samosprávneho kraja a na stretnutí v auguste 2009 sa obidve strany operatívne dohodli na rekonštrukcii objektu v čo najkratšom období. Už dňa 2. októbra 2010 sa uskutočnilo odborné pracovné stretnutie k rekonštrukcii exteriérov kaštieľa v Humennom. Zúčastnili sa ho predseda Prešovského samosprávneho kraja MUDr. Peter Chudík, riaditeľ Vihorlatského múzea v Humennom Mgr. Vasil Fedič, metodici Krajského pamiatkového úradu v Prešove pani Volščuk a Suchý, ako aj ďalší odborní konzultanti. Po podrobnom prerokovaní podkladovej predprojektovej databázy a analýze rozhodnutí Krajského pamiatkového úradu v Prešove, ktoré sa týkali rekonštrukčných prác na objekte kaštieľa v Humennom, bolo navrhnuté rozdeliť rekonštrukčné práce do týchto celkov: strecha kaštieľa, sanácia podkrovia, vonkajšie a vnútorné fasády, malý balkón, veľ-

Pohľad na dobový kaštieľ

ký balkón, terasa, padací mostík pred hlavným vstupom, vnútorné vstupy z nádvorja, bezbariérový prístup, reštaurátorské a umelecko-remeselné práce a terénne práce. Prítomní sa nakoniec priklonili k názoru predsedu PSK Petra Chudíka rozdeliť rekonštrukciu exteriérov kaštieľa do dvoch etáp. V prvej etape by sa venovala pozornosť rekonštrukcii strechy, podkroviu, vnútornej fasády a nádvorju. Vzhľadom na rozsah plánuovaných prác v objekte historickej budovy bolo z úrvne Krajského pamiatkového úradu rozhodnuté, že príprava projektuvej dokumentácie bude predchádzať architektonicko-historický a reštaurátorský prieskum exteriérov kaštieľa.

Mgr. Vasil Fedič

Archeologický prieskum možno odhalí na nádvorí ...

Prvé štúdie a prieskumy naznačujú možnosť existencie aj druhej studne na nádvorí kaštieľa. Ak ide o studňu, pravdepodobne môže ísť o staršiu studňu, alebo o studňu, ktorá sa dlhšie nepoužívala. Nachádzať by sa mala na zrkadlovej línii oproti už zrekonštruovanej studni. Terajšia zrekonštruovaná studňa bola sprístupnená v rámci projektu Studňa nádeje v roku 2005.

Rekonštrukčné práce prebiehali zhruba dva roky. V súčasnosti je takmer dvestoročná kaštieľska studňa z roku 1757 prekrytá kovovým

Studňa nádeje na kaštieľskom nádvorí

ochranným baldachýnom. Stala sa vkusnou oživenou históriou kaštieľa a vyhlávaným artefaktom pre návštevníkov. Mgr. Vasil Fedič

Rokovanie o rekonštrukcii kaštieľa (druhý zľava predseda Prešovského samosprávneho kraja Peter Chudík)

Medzinárodný Deň múzeí v Humennom

VIHORLATSKÉ MÚZEUM V HUMENNOM

Námestie slobody 1, 066 18 Humenné
tel.: 057 / 775 3176, tel./fax: 057 775 2240
E-mail: sekretariat@muzeumhumenne.sk
www.muzeumhumenne.sk

Program MDM 23. 5. 2010

PROGRAM V KAŠTIELI

14.00 hod.

Slávnostné otvorenie MDM

15.00 hod.

Koncert Dychového orchestra ZUŠ Humenné

14.00 – 18.00 hod.

Prehliadka expozícií a výstav:

Umelecko-historická, sakrálna a prírodovedná expozícia
Výstava Pinocchio a jeho kamaráti (výstava hračiek a bábok)
Numizmatická výstava

18.00 hod.

Skupina historického šermu JAGO zo Spišskej Novej Vsi

PROGRAM V SKANZENE

14.00 – 18.00 hod.

Prehliadka expozície ľudovej architektúry a bývania
Ukážky ľudových remesiel a umeleckej výroby

14.00 - 18.00 hod.

Rekreačné jezdenie na koňoch
Štefan Barančík, Kamenica nad Cirochou

14.00 hod.

Svätá liturgia Pravoslávnej cirkvi
v chráme sv. Michala Archanjela

16.00 hod.

Vystúpenie folklórneho súboru KAPUŠANČAN

Celodenná vstupenka:

Kaštieľ: dospelí 2 € / deti 1 €
Skanzen: dospelí 2 € / deti 1 €

Tešíme sa na Vašu návštevu
www.muzeumhumenne.sk

NÁVŠTEVNÉ HODINY

Počas sezóny (1.5. - 31.10)

Kaštieľ: Pondelok - Piatok 9.00 - 18.00 hod.
Sobota - Nedeľa 14.00 - 18.00 hod.

Skanzen: Pondelok - Nedeľa 9.00 - 18.00 hod.

Mimo sezóny (1.11 - 30.4)

v pracovných dňoch od 8.00 do 15.30 hod

MÚZEJNÉ NOVINY - Vydalo VIHORLATSKÉ MÚZEUM V HUMENNOM pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí v máji 2010. Redakčná a grafická úprava: Mgr. Vasil' Fedič, riaditeľ múzea. Sadzba: Erika Farkašová. NEPREDAJNÉ.